

УДК 82–992.091В.Єротич:316.473(497.1:4)

ЄВРОПА ОЧИМА СЕРБЬСЬКОГО ІНТЕЛЕКТУАЛА – ПОДОРОЖНІ ЗАПИСКИ ВЛАДЕТИ ЄРОТИЧА¹

Йоланта ДЗЮБА

Гданський Університет
вул. Віта Ствоша, 55, Гданськ (Польща), 8–952, e-mail: filjd@univ.gda.pl
Кафедра слов'янознавства

У статті розглядається питання рецепції Європи в антропологічному дискурсі Сербії, представленою з урахуванням імагологічної інтерпретації світу. У роздумах на тему “Серб, що зустрічає Європу” аналізуються записки Владети Єротича, які порівнюються з описами Досітея Обрадовича.

Ключові слова: імагологія, бачення Європи, оксиденталізм, антиоксиденталізм, подорож до Європи, подорожні записки.

Проблематика рецепції Європи у даній розвідці розглядається згідно з методологією культурно-літературної імагології, що визначає образ Європи в контексті сучасних теорій суспільних наук (ідея пізнання і комунікації, а також національної, культурної, цивілізаційної стереотипізації) та антропології культури.

У концептуалізації сербського бачення Європи сформувалися дві різні цивілізаційно-культурні традиції: давніша антиоксидентальна і сучасна, в основі якої лежить ідея діалогу. Патроном сучасних взаємин з Європою став Досітей Обрадович – сербський письменник і культурний діяч, “мандрівник світу” доби просвітництва². Його бачення Європи значною мірою вплинуло на рецепцію в Сербії просвітницької концепції інтелектуального, а не емоційного сприйняття; а отже, стало матеріалом до верифікації взаємних негативних сербсько-європейських та європейсько-сербських етнічно-культурних стереотипів.

Характерна синтагма “подорожі до Європи” віками супроводжує сербських мандрівників: від найстаріших записок, передовсім опису Єротія Рачаніна “Путашаствије к граду Јерусалиму” (1727) і “Живота и прикључења” Досітея Обрадовича (1783), до записок XIX і XX століть. Формула “подорожі до Європи” з’явилася в контексті сербської пізнавальної культури як наслідок антиномічного сприйняття Європи в концепції “Схід–Захід”. Наслідком такої онтологічної орієнтації є підсилення відчуття цивілізаційно-культурної “відмінності”. Символом “іншості” в мандрівному досвіді серба стає Західна Європа; у щоденниках Досітея Обрадовича, як і в записках Владети Єротича – це Німеччина, Франція, Англія. Відповідно як символ “свійськості” (релігійної, духовної, звичаєвої) трактується Південна і Східна Європа; у записках і Обрадовича, і Єротича – це Греція, Італія Росія. Така роздвоєна перспектива рецепції, а також обрання певних культурно значущих місць у Європі – обумовлюють “карту подорожі” Європою. Таке розуміння іншого обличчя Європи, її “східного” і “західного” пізнавального варіанту

¹ Деретіћ Ј. Пут српске књижевности. Београд, 2006. Див.: Јеротіћ В. Европа и Европљани. Записи са путовања. Београд, 2007.

² Про “парадигматичний” образ Обрадовича в сербській культурі див. у статті: Дзюба Јо. Традиција европске културе у крилатицама у делу Досітеја Обрадовића // Међународни састанак слависта у Вукове дане. Београд, 2009, 38/2. S.431–439.

спостерігається в писаній традиції, закріпленій в інтелектуальній та духовній культурі Сербії, а також у просвітництві як в епосі формування інтелектуального образу Досітея Обрадовича і в духовній біографії одного з найпопулярніших нині в Сербії філософа культури Владети Єротича³, у якій домінує “духовна перспектива”: “Србин сам који може да се добро осећа и у Индији и у Швајцарској (...) Словен сам који се не осећа нигде код своје куће, јер у дубини душе слуги да ова земља и није његова права кућа”⁴.

“Ідею подорожі” (“путничко начело”)⁵ сербські автори по-різному передають у своїх подорожніх записках. Досітея Обрадовича можна вважати передвісником сербської культурно-літературної імагологічної традиції. Зафіксований у щоденнику його європейської подорожі образ Європи XVIII ст. вніс значні поправки в традицію її сербської рецепції⁶. Імагологічне моделювання пізнання і комунікації (національної, культурної, цивілізаційної) в записках цього автора є важливим напрямом мандрівної етнографічної традиції. Основною визначальною рисою мандрівної етнографічної моделі вважається її “пригодництво”, яке супроводжують “анекдотичність”, що виконує інформаційну функцію просвітницького зразка (“Важније је проучавати људе него књиге”)⁷, та антропологічна орієнтація оповідача, зафіксована у вигляді етнографічних спостережень і коментарів на тему образу світу і його жителів (ментальна, цивілізаційно-культурна, релігійна й особливо фольклорна характеристика)⁸.

Досітей Обрадович охоче і багато подорожував. Географія його подорожей охоплює центральну територію Європи, тобто, європейський “латинський світ” (Австро-Угорщину, Італію, Пруссію, Словаччину, Польщу, Францію, Англію), а також периферію (Росію, Грецію, Далмацію, Молдавію). Основною метою його подорожі було ознайомлення з реаліями інших культур і народів. Завдяки його мандрівному досвіду сербська культура налагодила важливий контакт зі світом тодішньої європейської науки та культури, а також уперше опинилася в колі європейських цінностей, безпосередньо не пов’язаних з релігією⁹. У своїх подорожніх записках (“Живот и прикључења” та “Писмо Харалампіју”) Обрадович зафіксував досвід “корисної освіти серед чужих” і створив парадигму літературного мандрівного дискурсу в дусі просвітництва і сентименталізму¹⁰.

Характерну для сербських мандрівників мотивацію “подорожі до Європи” “Живот и прикључења” Обрадовича трактує не як “експедицію в невідоме” і “подорож до далеких країн”, а як вояжерство і “відкриття світу”. Наслідком такої онтологічної орієнтації є посилення відчуття цивілізаційно-культурної “цікавості світу”. Її символом

³ Особу автора презентує інтернет-сайт www.rastko.pl. Його світоглядні концепції висвітлено у: *Gil D. Prawosławie, historia, naród. Miejsce kultury duchowej w serbskiej tradycji i współczesności.* Kraków, 2005; *Gil D. Serbia i Serbowie według Vladety Jeroticia // Humanistyka sławistyczna dziś. Nowe spojrzenie i stanowiska.* Kraków, 2005; *Gil D. Historia jako fatum. Dzieje narodu i państwa według współczesnych historyografów serbskich // Slavia Meridionalis.* 2005. Nr 5. S.11–30.

⁴ *Jerotić B.* Европа и Европљани. S.38.

⁵ *Деретић Ј.* Пут српске књижевности. Београд, 1996; *Деретић Ј.* Поетика српске књижевности. Београд, 1997.

⁶ Це подорож, здійснена в дусі просвітництва. “Новизна” й “іншість” пізної і зафіксованої реальності тут є “узагальнюючим пізнавальним висловленням” (*Niedzielski C.* O teoretycznoliterackich tradycjach prozy dokumentarnej (podróż-powieść-reportaż). Toruń, 1966).

⁷ *Обрадовић Д.* Живот и прикључења // Обрадовић Д. Дела. Београд, 2005. S.191.

⁸ Див. Досітејево виђење света // Медаковић Д. Изабрane српске теме. Књ. 2. Београд, 2001. На що тему див. також: *Steininger W.* Књижевна реализација прагматичког аспекта појмовног пара “искуство/познање/спознаја” из културног речника Досітејево аутобиографије “Живот и прикључења”, “Међународни састанак слависта у Вукове дане”. Београд, 1998. 27/1. S.113–120. Інспірованої світоглядною моделлю Жан-Жака Руссо конвенції “пригодницької” мандрівної наративі Обрадовича (“живот и прикључења”) у записках Єротича відповідає формула філософських відступів.

⁹ *Деретић Ј.* Пут српске књижевности. Београд, 2006.

¹⁰ До його творів будуть звертатися пізніші письменники, особливо до автобіографічних записок “Живот и прикључења”. В цих записках Обрадович впровадив мотив подорожі як літературну тематику. Таким чином під його пером сформувався мандрівний опис (“путопис”), основний гатунок літературної подорожі, де у формі кореспонденції описуються враження і спостереження, пов’язані з актуальним станом сербського мандрівника. Порівн.: Досітејево виђење света.

в мандрівному досвіді серба стає конкретизація європейської “карти подорожі”, відвідання великих метрополій тодішньої Європи – Відня, Дрездена, Парижа і Лондона. Грунтуючись на культурній “свійськості” Східної Європи, яку символізує духовна і звичаєва традиція пізнання релігійної “святості” (у подорожах до Єрусалиму, на гору Афон, до центрів православ’я Росії), Обрадович звертає погляд до “Заходу світу”, від якого отримує корисний цивілізаційний “урок”. У просвітництві як в епосі, що вплинула на формування інтелектуального образу Обрадовича, який заперечував сформовану раніше духовну біографію, спостерігається значна її світоглядна “поправка”. Просвітницька цікавість до світу тут співзвучна з етнографічно зумовленою зацікавленістю науковця: “шта је забавније него знати како живу људи по различни мести света, и какви су њихови обичаји?”¹¹ (додаймо, що “забавније” в епоху просвітництва означало те ж, що “корисно”).

У сприйнятті Європи Обрадовичем проявляється просвітницька пізнавальна мета: інтелектуального пізнання, розумового розвитку, що реалізується впродовж усього життя, космополітичного інтересу до “різності” світу, врешті – свідомо реалізованої цивілізаційної освіти Сербії і сербів. Отже, через сприйняття Європи Обрадовичем проявляється світогляд людини епохи просвітництва; у спостереженнях Єротича – пізнавальний горизонт сучасної людини, проте обидва вимагають від світу і Європи (що розуміється як його персоніфікація) виконання ролі цивілізаційного (й інтелектуального) лідера.

Мотиви європейської подорожі, а також пізнання Європи в Обрадовича, очевидно, інші, ніж у Єротича. Обрадович сам творить новітню інтерпретацію зустрічі Сербів/Сербії з Європою, закладає нову традицію опису в сербській мандрівній прозі (“Живот и прикључења”, “Писмо Харалампију”) і водночас сам персоніфікує радикально нову традицію рецепції Європи завдяки антиоксиденталізації сербської культури. Захоплення сучасною йому Європою Обрадович проявляє через описи її найбільших цивілізаційних центрів, спочатку Відня – “славного і королівського” (“славни царствујушти град Беч”)¹²; а потім Парижа і Лондона, “найгарнішого і найславнішого міста у світі” (“красејши и слављејши на свету град Лондон”)¹³. Перебування в Лондоні завершує подорож Англією, яку він вважає цивілізаційним центром світу, до відвідування якої готувався роками. Вона також є фіналом його “подорожі Європою”. Англійська “іншість” в очах серба – найвища похвала і доказ цивілізаційної вищості стосовно решти Європи. Англія відзначається, на його думку, місцевим національним характером (“инглески характер”).

“Мандрівна освіта”, яка тривала впродовж усього життя Обрадовича, завершилася откровенням реалізованої людини – просвітницьку екзальтацію переконаного космополіта зрівноважила прив’язаність до народної і “здорової” філософії життя, високо цінована у власному народі.

Як культурно-літературний контекст пізнання й описання Європи, в оповідях Єротича проявляється гатунково та стилістично диференційована новітня сербська мандрівна традиція “повернення до Європи” – Норвегія Ісидори Секуліч (“Писма из Норвешке”, 1913); Італія Йована Дучіча (Градови и химере, 1940) і Станіслава Вінавєра (“Излет по Јадранском и Средоземном мору”, “Јадранска стража” 1927); Іспанія Растка Петровича (“Путописи”, 1977); Англія Мілоша Црњанського (“Код Хиперборејаца”, 1966); Росія Сіми Мілютіновича Сарайлії (“Како сам путовао ја по Русији 1846 године”, 1847). Багатоголосою цієї традиції відображене в культурних спостереженнях Єротича: “Енглези углавном делују опуштено, прибрано и рационално” (260), “све је са мером и укусом”; хоч Лондон це однак “чужий світ” (“туђи свет”);

¹¹ Обрадовић Д. Живот и прикључења. S.25.

¹² Ibid. S.164.

¹³ Раніше бачений Париж описує словами: “Иљаду очију да сам имао, и за (х)иљаду година не би(х) се могао нагледати! Колико и(х) више гледаш, толико ти се лепше чине!”, “Триста година да живиш имаш куда шта гледати” (Обрадовић Д. Живот и прикључења).

“живот је овде попут млина који ради као перпетум мобиле” (283). Політичним знаком часів його візиту в Європі є гірке визнання – “како се необично човек осећа када долази у Енглеску из земље забрана, наређења, непослушности и нереди.” (271). З конфронтації сербсько-європейських уявлень виникає відчуття “чужості”: “Уплашени пред цивилизацијом и културом, хтели би да што више задрже своје старе обичаје, и добре и рђаве, које су понели из земље, а ипак да се прилагоде животу у туђој земљи. Како нису сигурни ни у себе ни у своје корене, не знају шта треба да приме а шта да одбаце од цивилизације и културе земље у којој живе, и у којој многи мисле сасвим да остану”¹⁴. “Срби када долазе у иностранство као што је Енглеска или Холандија или Швајцарска, као да вуку неку балканску коб са собом. Не умеју ни у чему до краја да уживају, увек нека мазохистичка патња, многобрижност, напетост”¹⁵.

Читання записок Єротича про Європу в контексті Європи, описаної Обрадовичем, схилає до трактування твору сучасного сербського інтелектуала як паралельної “подорожі”. Порівняння подорожі Європою, яку здійснив нині сербський психолог і психіатр, культуролог, християнський (православний) антрополог та історіософ Владета Єротич, з мандрівкою Досітея Обрадовича, здійсненою у XVIII ст. – це природна реакція, майже рефлекторна. Подібність безсумнівно виражається в прагматичній моделі освітньої подорожі (у стилі Обрадовича) – Єротич береться за мовну освіту (спеціалізований курс англійської), хоч не це є найважливішою, первинною метою його європейського туру. Подібно як 200 років тому (після перебування у Відні в 1771 р.). Обрадович зацікавився *educatio studiorum*, що реалізується в університетах¹⁶ Західної Європи, завдяки чому розвивається філософсько-теологічна компетенція сербського діяча і письменника епохи просвітництва, у мандрівці Єротича можна відшукати аналогічне прагнення до пізнання сучасного сербського “космополіта”. Особиста рішучість, подібна до Обрадовичового просвітницького прагнення пізнати весь світ, у (Центрально)Східній Європі, сконцентрованої на духовній освіті, помітна в деклараціях Єротича, що інтерпретується як жест відданості культурній традиції православ’я. Цей “паломницький” спосіб сприйняття і пізнання світу – це модель подорожі, характерна для давнішої сербської мандрівної традиції. Культурна подібність чи спорідненість стосовно вітчизняної мандрівної традиції і її опису стає очевидною через порівняння творів обох авторів, а також їх самих з огляду на роль, яку вони виконують для національної культури, але також подекуди – через контекст, який “патрує” їх дискурс. При цьому їхній образ Європи значно різниться – Обрадович бачить в ній цивілізаційний “виклик” (“приклад других народа даје ми дрзновеније”); Єротич дивиться на Європу з дистанції: “Европа не воли да јој неко квари слику коју има о себи, својој хуманости и демократији, чак ни неко ко долази из Европе”¹⁷. “Није рђаво бити у тој Европи, у тој “тами” блештаво испресецаној грчком мисли, средњовековним хришћанством, ренесансом и реформацијом, модерном науком и уметношћу. Сваки кутак овог континента, који је можда ипак у основи само привезак Азије, натопљен је атмосфером коју зна да створи само земља и човек који носи традицију у себи”¹⁸.

Попри це, їхня “зустріч” в імагологічній подорожі та в просторі видається цікавою, з неї багато довідуємось про антропологічну зацікавленість обох сербів. Однак чи має

¹⁴ Јеротич В. Европа и Европљани. С.248.

¹⁵ Ibid. С.273.

¹⁶ Обрадович захоплюється німецькими університетами: “Сматрајући у овом, муса и сваких божественних наука седалишту, како се више од хиљаде младих људи уче! (...) Како се сва прекрасна и благородна душевна способствја размршавају, просвештавају и у многообразним знанијам раширавају и распростиру! И сравнивајући ова места и људе с прекрасном но бедном варварском Албанијом! С колико дражим и милијим, толико већег сожалења достојним земљама Србијом, Босном и Херцеговином, уздисао сам и често горке проливао сузе, сам с собом говорећи: “Кад ће у оним прекрасним земљама овака училишта бити?” Обрадович Д. Живот и приклучења. С.158.

¹⁷ Јеротич В. Европа и Европљани. С.55.

¹⁸ Там само. С.35.

сучасний мислитель ту ж, що колись Обрадович, а отже “паралельну” йому, світоглядну мету? “Подорожні записки” Владети Єротича (“дневничке белешке са путовања”) – це водночас синтетичний опис досвіду цивілізаційних “мандрів епохами і культурами” (“крстарење по епохама и културама”), що сприймаються синкретично. Привертає тут увагу також етнопсихологічна інтерпретація сербського національного характеру, на зразок антропологічних концепцій Йована Цвіча (1935), чи Владіміра Дворніковича (2002), що контрастує з характером сучасної Європи.

Кореспонденція¹⁹ Обрадовича містить цікаву інформацію: сербський “космополіт” реалізуючи свою здійснювану “докола” подорож і “відвідання Європи” (“преокружнооколно путовање и обилажење”), подорожуючи з Чехії до Німеччини, подолав трасу на Братиславу через Італію–Корсику–Калабрію–Хіос–Стамбул–Бесарабію–Молдавію–Польщу–Сілезію–Німеччину. І всюди він бачив тільки “хороші сторони” Європи – колиски прогресу і просвітительки людства.

Діалогічна формула оповідання, вписана в рамки листа, дає змогу авторові вести розповідь доступно, шляхом створення оптимальної комунікативної ситуації й обрання відповідної стилістики листування. Здебільшого літературно стилізована розмова набуває форми бесіди, анекдоту, опису поодинокі перипетії. Визначальною рисою оповідання є транспозиція “локальності” в спосіб вираження, прив’язування до сербськості, завжди зображуваної позитивно – аж до откровення: “од свију народа које сам познао нејма милостивијега народа над српским” (*Живот и прикључења*). Є в цій розповіді про світ й одкровення про себе, презентація власної пізнавальної перспективи, жест читання “великої книги світу” а ля Руссо, що сприймається як “книга життя”. Тут варто відзначити також “європейську” традицію інтимних щоденників, позначену стилем мислення Монтеск’є. Крім того, опис європейської подорожі Обрадовича нагадує манеру “презентизму”²⁰.

“Обличчя Європи”, яку, на думку Єротича, точить “цивілізаційна хвороба”, передає в його записках онтологічна метафора “краю світу”, краю осамітненого і “безособового”, опустошеного духовно (“Європа, усамљена и немољна, паметна и стара, ни топла ни хладна!”²¹).

Очевидно, спостереження Єротича є цікавим прикладом антропологічно-культурного дослідження інтелектуала – варто додати, що в цих записках він проявляє себе²²: робить відступу на улюблені теми, серед яких домінує релігійна і культурна “іншість” Європи стосовно Сербії (його цікавить “декаденція” континенту в релігійному вимірі, передовсім духовному), а також Росії, “пограничне” положення якої стосовно Європи в його трактуванні не є духовною перешкодою. До речі, автор дистанціюється від європейського стереотипу Росії як “нації невільників” і пізнання народу через враження від його “особливості” (“по-російськи”). Його мандрівний горизонт захоплює “європейство”, наявне в культурі Росії, і приводить його до висновку, що ані Захід, ані Схід не можуть жити відірваними один від одного²³.

Діагностуючи стан Європи в порівняльній перспективі (зіставляючи власні спостереження під час декількох “європейських” подорожей з 50 і 90 років ХХ ст.), Обрадович “порівняльно” сприймає “двополюсність” континенту (мається на увазі опозиція Європа/Сербія та європейці/серби), стверджує про справжній *fin de siecle* її духовності. Подібно до сучасних інтелектуалів, науковців, істориків (також сербських), він теж декларує

¹⁹ Обрадович Д. Писма. Leipzig, 1874 (цит. за: Обрадович Д. Дела. S.309).

²⁰ Якщо “читати” запис подорожі Обрадовича в контексті сучасних суперечок про якісні зміни в подорожній прозі, можна помітити в ньому “зачатки” інноваційного потенціалу цього виду літератури. Його “замітки” містять обдумування різних досягнень західної і східноєвропейської думки, передбачення сучасної форми мандрівної прози (Книга о путопису: 36. радова / Уред.: С. Пековић. Београд, 2001).

²¹ Јеротић В. Европа и Европљани. S.38.

²² Про стан Сербії і сербів у сучасному світі див.: Јеротић В. Србија и Срби између изазова и одговора. Београд, 2001. Про сербську присутність в Європі на сучасному етапі див., зокрема: Баћевич Ј. Срби и Европа. Јавно-мнєнске претпоставке интегрисања Србије у европску заједницу. Београд, 2001.

²³ Јеротић В. Европа и Европљани. S.32.

мислення майбутнім, а не минулим, хоч останнє є контекстом і “відправним пунктом” його позиції, в якій перевага надається критичній рефлексії порівняно з історією, робиться огляд історії країни і народу, прощання з закріпленими в загальній свідомості міфами і стереотипами (Снігур, 2005). Відступи автора про Європу містять ремінісценції стосовно сербської православної культури, сербської мандрівної традиції і її “тексту” (палімпсестову секвенцію якого творять записи святого Сави й Обрадовича), що *nota bene* також нагадує обрадовичівську парадигму.

“Записки про подорож” Європою в другій половині ХХ ст. християнина-інтелектуала Владети Єротича створюють образ, добре знаний у сербській мандрівній прозі, що розвивається “наперекір” сучасному стереотипному баченню світу, який розміщує Сербію на антиподах європейської цивілізації. Фразу “подорож до Європи” Єротич трактує по-філософськи – посилається на культурний досвід інтелектуалів, що є посередниками між різними, тільки зовні відмінними культурами Європи. У особі святого Сави Сербського, подорожні записки якого “Писма из Јерусалима” (1229), дослідники визнають парадигматичними для цього гатунку (Деретић, 1996; 1997; Пековић, 2001; Гвозден, 2006), письменник підтверджує вітчизняну інтелектуальну традицію²⁴. У моделі російського православ’я, в духовному “змаганні з Європою” Федора Достоєвського він відшукує спільну “православну” інспірацію до її критичного пізнання і переоцінки²⁵. У своєму щоденнику, в якому домінує рефлексія про стан європейського духу за часів значних політичних і культурних змін, сербський автор приводить у стан конфронтації культурні моделі “європейства” і “сербськості”, транспонуючи власну, рідну.

“Європа и Европљани. Записи са путовања” Владети Єротича є виданням двох первинно окремих подорожніх записів цього автора. З сьогоденної перспективи роздуми Єротича про Європу – це характерне *signum temporis* в образі “сербськості” в сучасній її рецепції в Європі, заглушеній європейською експансивною негативною стереотипізацією країни і народу, про яку говориться як про медіальну “стигматизацію”.

Переклад Світлани ВИННИЧЕНКО

²⁴ Торкаємося тут оригінальної концепції православної історіософії Єротича, що перекликається з концепцією Тойнбі (див.: *Јеротић В.* Србија и Срби између изазова и одговора. Београд, 2001. V). Про концепцію Тойнбі див. також: *Екмечић М.* Сусрет цивилизација и српски однос према Европи // *idem*, *Огледи из историје*. Београд, 2002; ширше на цю тему: *Gil D.* Serbia i Serbowie według Vladety Jeroticia.

²⁵ Див.: *Milosz C. Rosja. Widzenia transoceaniczne*. Т.1. Dostojewski – nasz współczesny / (oprac.) B. Toruńczyk. Warszawa, 2010.

**EUROPE IN THE EYES OF A SERBIAN INTELLECTUAL –
VLADETA JEROTIC S TRAVELLER S DIARY.**

Yolanta DZYUBA

*University of Gdansk
55, Vita Stvosha Str., Gdansk (Poland), 8–952, e-mail: filjd@univ.gda.pl
The Chair of Slavonic Studies*

The article addresses the issue of the reception of Europe in the antropological discourse on Serbia presented in the convention of imagological interpretation of the world. In our deliberations on the subject of “a Serb meeting Europe”, we treat Vladet Jerotic’s notes from his traveller’s diary parallelly as well as antinomically with regard to Досітей Обрадович’s account.

Słowa-klucze: imagologia, wizja Europy, okcydentalizm, antyokcydentalizm, podróż do Europy, zapiski podrózne.

**ЕВРОПА ГЛАЗАМИ СЕРБСКОГО ИНТЕЛЕКТУАЛА –
ПОДОРОЖНЫЕ ЗАПИСКИ ВЛАДЕТИ ЕРОТИЧА**

Йоланта ДЗЮБА

*Гданьский Университет
ул. Вита Ствоша, 55, Гданьск (Польша), 8–952, e-mail: filjd@univ.gda.pl
Кафедра славяноведения*

В статье рассматривается вопрос рецепции Европы в антропологическом дискурсе Сербии, представленном с учетом имагологической интерпретации мира. В наших размышлениях на тему “Серб, который встречает Европу” анализируются записки Владети Еротича, которые сравниваются с описаниями Досітея Обрадовича.

Ключевые слова: имагология, виденье Европы, оксидентализм, антиоксидентализм, путешествие в Европу, дорожные записки.

Стаття надійшла до редколегії 10.04.2012.
Прийнята до друку 27.04.2012.